

Климчук Ю. В.,
курсант 2-го курсу, навчально-
науковий інститут цивільного
захисту,
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
(м. Львів, Україна)

Науковий керівник:

Саміло А. В.,
кандидат юридичних наук, доцент,
начальник кафедри права та
менеджменту у сфері цивільного
захисту
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
(м. Львів, Україна)

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПОЛІГРАФОЛОГІЇ ДЛЯ ДСНС УКРАЇНИ

В умовах сучасних внутрішніх і зовнішніх загроз ефективність національної безпеки України на пряму залежить від рівня підготовленості фахівців у сфері безпеки й оборони. Сучасна сфера безпеки вимагає не тільки високого рівня професійної компетентності, але й уміння адаптуватися до швидкозмінних умов: приймати нестандартні рішення під час служби. [2; с. 4]

В умовах зростання рівня небезпек в контексті підвищених вимог до кадрової безпеки в системі ДСНС України постає потреба впровадити сучасні інструменти кадрової діагностики. Одним із таких інструментів є поліграфологія.

Використання поліграфа дозволяє виявляти приховану інформацію, оцінювати рівень надійності, стресостійкості та доброчесності кандидатів і потенційних співробітників цивільного захисту. Це підвищує ефективність добору кадрів і сприяє профілактиці зловживань.

Відбір кандидатів є ключовим етапом у забезпеченні надійності та ефективності роботи ДСНС України. Використання поліграфології дозволяє своєчасно виявляти потенційні ризики, оцінювати доброчесність та психологічну стійкість майбутніх співробітників. Це гарантує формування колективу, здатного діяти злагоджено в умовах надзвичайних ситуацій.

Однією з основних труднощів для формування організаційно-професійного кадрового ядра ДСНС України є відсутність системи підготовки спеціалістів за вище зазначеним напрямом, а саме: недостатня кількість фахівців, обмежене технічне забезпечення, відсутність державної сертифікації

поліграфологів та неврегульованість правової бази щодо застосування поліграфа в системі ДСНС України.

Для того нам потрібно розібратися, що таке поліграфологія.

Поліграфологія - це міждисциплінарна науково-методична галузь знань, що охоплює технічні, організаційні та правові умови проведення психофізіологічних досліджень з використанням поліграфа. Її сутність полягає в діагностуванні прихованої інформації про події чи факти через аналіз фізіологічних реакцій людини (дихання, пульс, шкірно-гальванічна активність, артеріальний тиск) у відповідь на спеціально поставлені запитання.

Завдання поліграфології полягає в допомозі ініціатору дослідження (державному органу, правоохоронній структурі, службі безпеки чи роботодавцю) у перевірці фактів, що потребують додаткової оцінки чи підтвердження. Поліграфологія використовується в різних сферах: судочинстві, оперативно-розшуковій діяльності, кадровій політиці, службових перевірках, а також у комерційних структурах. [1; с. 5]

Так, зокрема, значення поліграфології для відбору кандидатів на службу ДСНС України можна зазначити схематично:

1.	Важливість якісного кадрового відбору	В умовах зростання внутрішніх і зовнішніх загроз (гібридні війни, інформаційні атаки, тероризм, техногенні катастрофи) ДСНС потребує фахівців із високим рівнем професійної компетентності та психологічної стійкості. Відбір ненадійних кадрів може призвести до загроз для безпеки особового складу та громадян.
2.	Перевірка благонадійності та достовірності інформації	Поліграфологічні дослідження допомагають виявити приховані факти біографії кандидата: кримінальне минуле, шкідливі звички, нечесність, можливі корупційні ризики. Це особливо важливо для ДСНС, де службовець має працювати з таємною інформацією, матеріальною технікою, у колективах високої довіри.
3.	Виявлення психологічних ризиків та професійної придатності	Поліграф дозволяє оцінити здатність кандидата працювати у стресових умовах, що характерно для служби ДСНС. Виявляється схильність до агресії, імпульсивності, небажання дотримуватись дисципліни або виконувати накази.
4.	Забезпечення кадрової безпеки	Система поліграфологічних перевірок мінімізує ризики проникнення в органи ДСНС осіб із ворожими намірами, можливими зв'язками з кримінальними або

		терористичними структурами. Це сприяє збереженню цілісності та ефективності служби.
5.	Формування психологічної сумісності та дисципліни	Перевірка дозволяє оцінити моральні якості кандидата, його здатність працювати в команді, дотримуватись службових обов'язків і норм етики. Сам факт проходження поліграфа діє як превентивний засіб, стимулює відкритість та чесність кандидатів.
6.	Профілактика правопорушень та корупції	Поліграфія є дієвим інструментом зниження рівня зловживань на службі, адже демонструє неможливість приховати небажану інформацію. Це сприяє підвищенню довіри до ДСНС з боку громадян та міжнародних партнерів.
7.	Додатковий, але важливий інструмент відбору	Результати поліграфа не є єдиною підставою для прийняття рішення, однак вони значно підсилюють кадрові комісії під час оцінки кандидатів. У комплексі з медичними оглядами, психологічними тестами й співбесідами поліграфологія формує цілісну картину про кандидата.

Отже, підготовка фахівців з поліграфології для ДСНС України має стратегічне значення, що надасть можливість:

- підвищити якість відбору особового складу,
- зміцнить кадрову та національну безпеку в цілому,
- сформує дисциплінованих і психологічно стійких рятувальників,
- забезпечить відповідність системи підготовки ДСНС сучасним загрозам і міжнародним стандартам.

Таким чином, поліграфологія виступає важливим елементом кадрової політики, що допомагає створити професійний і надійний кадровий потенціал у структурі ДСНС України.

Список використаних джерел:

1. О.І. МОТЛЯХ. Основи поліграфології. Міністерство внутрішніх справ України національна академія внутрішніх справ С. 5
2. С. ДОЛЯ В. Пурнак. Національна безпека України в умовах воєнного стану: проблеми та шляхи їх вирішення. Проблеми професійної підготовки та освіти у фахівців сфери національної безпеки України. Міністерство оборони України Військова академія (м. Одеса)